

Pedagogisch Werkplan Peuteropvang IKC de Westhoek

Pedagogisch Werkplan Peuteropvang de Westhoek

Schrijfsessie: april 2019
Laatst bijgewerkt: maart 2021
Vergunning: 24 kindplaatsen

Locatie gegevens

Adres: Dr. Jan Schoutenlaan 38
Postcode: 3145 SZ Maassluis
Telefoonnummer: 010-5922399
Emailadres: opvang.westhoek@wijzer.nu
LRKP-nummer: 721553369

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Doelstelling, missie/visie van Wijzer in Opvang en Onderwijs	3
De locatie	4
Het Pedagogisch klimaat	5
Pedagogische ondersteuning	5
Mentorschap	5
Verzorging en gezonde leefstijl	5
Kindvolgsysteem.....	6
Zorgen om de ontwikkeling van een kind	6
Werken met VVE	6
Inzet van medewerkers	6
Dagindeling.....	7
Plaatsing	7
Wennen	8
Overdracht, ouderbijeenkomsten en informatie.....	8
Ouderportaal Konnect.....	8
Oudercommissie.....	8
Klachten en geschillencommissie.....	8
De pedagogisch basisdoelen in de praktijk	10
De interactievaardigheden in de praktijk.....	12

Inleiding

Wijzer in Opvang en Onderwijs is een overkoepelende organisatie in Vlaardingen en Maassluis voor integrale kindcentra, kinderopvang, speciaal (basis) onderwijs, speciaal voortgezet onderwijs en onderwijs voor nieuwkomers. Wijzer in Opvang en Onderwijs heeft een openbare identiteit. Dit pedagogisch werkplan is gebaseerd op het pedagogisch beleid van Wijzer in Opvang en Onderwijs. Hierin is te lezen hoe de medewerkers uitvoering geven aan de diverse wet- en regelgeving vanuit de WET IKK en de pedagogisch basisdoelen die zijn omschreven door ontwikkelingspsycholoog Marianne Riksen-Walraven. In dit werkplan is het belang van partnerschap met ouders omschreven en via welke methode kinderen gevolgd worden in de ontwikkeling.

Doelstelling, missie/visie van Wijzer in Opvang en Onderwijs

Welbevinden is een voorwaarde voor kinderen en medewerkers om zich te kunnen ontwikkelen. Wijzer in Opvang en Onderwijs stelt zich ten doel gedurende de dag of een gedeelte daarvan de zorg, opvoeding en onderwijs op zich te nemen van kinderen vanaf 10 weken tot en met het einde van de basisschoolleeftijd. Het kind staat centraal, voelt zich welkom, gezien en gehoord en krijgt alle mogelijkheden om zich te ontwikkelen en talenten te ontdekken. De medewerkers creëren een veilige en inspirerende omgeving en streven naar een doorgaande lijn voor ieder kind vanuit één visie en één team. De medewerkers zorgen dat, ongeacht verschillen, het talent wordt benut en dat iedereen meedoet.

De medewerkers voelen zich betrokken en van betekenis voor de ontwikkeling van alle kinderen. Door een uitdagend aanbod sluiten we naadloos aan bij de behoefte, eigenheid en ontwikkelingsmogelijkheden van ieder kind. De medewerkers zorgen voor opvang en onderwijs op maat.

De medewerkers hebben een belangrijke rol in de ontwikkeling van kinderen. Er wordt van de medewerkers verwacht dat zij in de dagelijkse uitvoering van hun functie de geformuleerde uitgangspunten, kaders, ideeën en werkwijzen die zijn omschreven in het Pedagogisch Kader gebruiken en hieraan verdieping geven om kinderen te helpen en te stimuleren in hun ontwikkeling. We hebben het dan over onderstaande pedagogisch basisdoelen;

- Het bieden van emotionele en fysieke veiligheid
- Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties
- Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van sociale competenties
- Overdracht van normen en waarden

Om deze pedagogisch basisdoelen na te streven verwachten we van de pedagogisch medewerkers dat zij beschikken over de juiste interactievaardigheden;

1. Sensitieve responsiviteit; 2. respect voor autonomie; 3. structureren en grenzen stellen; 4. praten en uitleggen; 5. ontwikkelingsstimulering; 6. begeleiden van interacties.

De pedagogisch basisdoelen en de interactievaardigheden in de praktijk zijn aan het einde van het document omschreven.

De locatie

Onze peuteropvanggroepen zijn gehuisvest in IKC de Westhoek en bieden opvang aan (doelgroep) kinderen in de leeftijd van 2-4 jaar. In schoolweken zijn wij 4 dagdelen geopend, in schoolvakanties en op nationale feestdagen zijn wij gesloten. De peuteropvang valt onder de eindverantwoordelijkheid van de IKC-directeur. Ook is er op de locatie buitenschoolse opvang (3 groepen) en een hele dagopvang groep. Er is binnen het IKC een doorgaande pedagogische ontwikkellijn.

Tot 8 kinderen kan er één pedagogisch medewerker op een groep ingezet worden. Vanaf 8 kinderen tot een maximaal van 16 geplaatste kinderen worden er 2 pedagogisch medewerkers ingezet.

Kinderen met een VVE indicatie komen 4 dagdelen van 8.45-12.45 uur.

Kinderen zonder een VVE indicatie komen 2 dagdelen op maandagochtend en donderdagochtend van 8.45-12.45 uur of dinsdagochtend en vrijdagochtend van 8.45-12.45 uur.

Groepsnaam Peuteropvang:	Leeftijd opbouw	Max Aantal kinderen	Geopende dagdelen van 8.45-12.45 uur	Koppeldagen
de Westhoek 1	2-4	8 kinderen met 1 pm-er 16 kinderen met 2 pm-ers	Maandag-, dinsdag-, donderdag-, en vrijdagochtend	Maandagochtend + Donderdagochtend Dinsdagochtend + vrijdagochtend
de Westhoek 2	2-4	8 kinderen met 1 pm-er	Maandag-, dinsdag-, donderdag-, en vrijdagochtend	Maandagochtend + Donderdagochtend Dinsdagochtend + Vrijdagochtend

De groepsruimte is een rijke speel-leeromgeving voor de kinderen. Er zijn diverse speelhoeken waardoor verschillend spel wordt uitgelokt. De spelmaterialen bieden uitdaging. Er is een huishoek, lees- en snoezelhoek, een bouwhoek, een ontwikkelkast met spelletjes, puzzels etc. en een themahoek met thema materiaal. Er is een taalmuur met thema woorden en platen, een rekenmuur met cijfers en rekenbegrippen. Het dagritme is zichtbaar op dagritme kaarten even als de dagen van de week. De buitenruimte is afgesloten met een hek. Hier kunnen de kinderen vrij spelen, fietsen, klimmen en/of deelnemen aan een activiteit. Naast de groepen is een gedeelde sanitaire ruimte met toiletten voor de peuters en een verschoonkussen. Ook maken wij regelmatig gebruik van de speelzaal en is er een gemeenschappelijke keuken.

De pedagogisch medewerkers streven naar een doorgaande lijn van de voor-school naar de vroeg school. Aan het begin van het jaar wordt er met de medewerkers van de opvang en onderwijs een thema jaarplanning gemaakt. Per thema vindt er een overleg plaats tussen de medewerkers van de kleuterklassen en de peuteropvang over de invulling van het thema en de gezamenlijke activiteiten. De peuteropvang sluit indien mogelijk en past bij de ontwikkeling van de kinderen aan bij schoolactiviteiten zoals het paasontbijt, Koningsspelen, Kerst, Sinterklaas etc. Wanneer een kind naar de basisschool gaat vindt er een warme overdracht plaats met de nieuwe leerkracht. De observatiegegevens worden gedeeld en er wordt een algemeen beeld over het kind besproken. Peuters nemen regelmatig een kijkje bij de kleuters om langzaam aan te wennen aan het onderwijssysteem en de lokalen.

Het Pedagogisch klimaat

Spelenderwijs werken wij aan de ontwikkeling van de kinderen. Dit doen we door een afwisselend aanbod in vrij spel in de hoeken en begeleid spel (puzzels, rijgen, rekenspelletjes) aan de tafels en andere thema gerichte activiteiten aan te bieden. De sociale ontwikkeling wordt gestimuleerd door interacties tussen kinderen te begeleiden en bewust te zijn van een voorbeeldfunctie. De ontwikkeling en vooruitgang wordt bijgehouden door een dagrapportage, evaluaties en observaties. Aan de hand van deze rapportages wordt er geanalyseerd welke begeleiding een kind, maar ook wat de groep nodig heeft. Zo kan elk kind individueel begeleid worden in de ontwikkeling.

Pedagogische ondersteuning

De pedagogisch beleidsmedewerker biedt ondersteuning bij het schrijven, implementeren en borgen van pedagogisch beleid. Diverse thema's en onderwerpen en vormen van ondersteuning zijn mogelijk. Dit wordt jaarlijks afgestemd met de directeur van de locatie. Jaarlijks komen er onderwerpen aan bod zoals het document Veiligheid & Gezondheid, het voedingsbeleid, de meldcode, het pedagogisch beleid etc.

Naast de pedagogisch beleidsmedewerker is er een pedagogisch coach die de pedagogisch medewerkers van de locatie ondersteuning/coaching aanbiedt. Met de directeur van de locatie wordt er een teamanalyse gemaakt, waarna er op individueel niveau een aanbod en planning per medewerker en team wordt gemaakt. Dit kan variëren tot het volgen van een workshop, teamoverleg, coaching on the job, observatie, het maken van een POP/PAP. Per medewerker wordt er geregistreerd op welke manier er coaching wordt geboden.

Mentorschap

De kinderen zijn verdeeld over de pedagogisch medewerkers van de groep. Ouders krijgen bij het intakegesprek een brief waarop staat wat het mentorschap inhoudt en welke medewerker de mentor van het kind is. De kinderen die in de ontwikkeling opvallen worden onderling besproken. De mentor volgt het kind d.m.v. observaties en voert aan de hand van de resultaten 2x per jaar een ontwikkelingsgesprek met de ouders, waarbij de ontwikkeling, voorsprongen en uitval worden besproken. Om gezamenlijk een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van het kind worden er tussen de mentor en ouders afspraken gemaakt. De kinderen worden bij zorgen besproken met de interne begeleider en er kan na toestemming van de ouders contact opgenomen worden met het consultatiebureau.

Verzorging en gezonde leefstijl

Wijzer in Opvang en Onderwijs heeft een gezond voedingsbeleid die wij in de peuteropvang hanteren. Als tussendoortje bieden wij fruit of volkorenproducten aan en drinken we siroop of water. Bij seizoen vieringen (Sinterklaas, Pasen) kan hiervan worden afgeweken. Wanneer een kind gaat trakteren, proberen we de ouders te sturen op gezonde traktaties. Snoeptraktaties geven we zo veel mogelijk mee naar huis.

We gaan dagelijks een moment naar buiten, waarbij we de kinderen stimuleren te bewegen met bijv. fietsen, ballen of ander materiaal. Ook gaan wij regelmatig met de kinderen naar de gymzaal voor een beweegactiviteit en organiseren wij beweegactiviteiten in ons themaprogramma. Wij stimuleren de zelfredzaamheid door kinderen zich zelf aan en uit te laten kleden, in zindelijkheid, handen wassen, uit een beker drinken en zelf keuzes maken.

Kindvolgsysteem

Binnen de locatie wordt er gewerkt met de observatiemethode Zo doe, praat, beweeg ik. De gegevens worden binnen het team van de groep besproken. Aan de hand van de resultaten worden ouders 2x per jaar uitgenodigd voor een kindgesprek. Om de 6 maanden wordt er een observatie ingevuld. Bij zorgen om de ontwikkeling van een kind kunnen er meerdere gesprekken gevoerd worden. Belangrijke gegevens en afspraken die worden gemaakt tijdens het gesprek met de ouder worden vastgelegd. Wanneer een ouder geen gebruik wilt maken van een gesprek, wordt dit vastgelegd op een formulier. Door het gebruik van deze observatiemethode kunnen wij vroeg signaleren of er problemen, voorsprongen of uitval in de ontwikkeling van het kind zijn. Ook nemen wij de taal peutercito af bij de peuters, die we na bespreken met ouders. Dit geeft een beeld over de taalontwikkeling van een kind, maar ook richting aan ons taalaanbod.

Zorgen om de ontwikkeling van een kind

Wanneer wij ons zorgen maken om de ontwikkeling van een kind hanteren wij onderstaande zorgroute:

Stap 1: De mentor van het kind signaleert en bespreekt de zorgen met de medewerkers van de groep en de ouders. De medewerker stelt de internbegeleider (IB'er) op de hoogte.

Stap 2: Zodra er zorgen zijn of wanneer de zorgen aanhouden na een gesprek met ouders bespreekt de medewerker dit nogmaals met de collega's van de groep (collegiale consultatie). Ook kan de pedagogisch coach uitgenodigd worden voor een observatie en advies voor handelingssuggesties.

Stap 3: De mentor stelt een plan van aanpak op als het kind meer nodig heeft, dan de basisondersteuning. Het plan van aanpak wordt besproken met de ouders en verwijst/adviseert ouders indien nodig naar het CJG.

Stap 4: Een pedagoog/jeugdverpleegkundige van het CJG kan in overleg met ouders op de groep komen voor een objectieve observatie.

Werken met VVE

Per thema wordt er een themaplanning gemaakt. Hiervoor gebruiken we de VVE-methode Startblokken. In de themaplanning staan activiteiten die gekoppeld zijn aan doelen, diverse ontwikkelingsgebieden en talenten van de kinderen. Ieder thema is er een thema boek dat centraal staat en dagelijks wordt voorgelezen aan de kinderen. Ouders krijgen informatie over welke boekjes er voorgelezen worden, welke woorden centraal staan en welke liedjes wij tijdens het thema zingen met de kinderen. Op de taalmuur hangen woorden en platen die betrekking hebben tot het thema en het themaboek. Indien mogelijk maken we uitstapjes passend bij het thema of nodigen we een gast uit die verdieping kan bieden over het onderwerp. Door doelgerichte en themagerichte activiteiten aan te bieden, dragen wij bij aan de taal, rekenen, cognitieve en motorische ontwikkeling van het kind.

Inzet van medewerkers

Bij het inzetten van pedagogisch medewerkers hanteren wij de BKR-regels (medewerker kind ratio). Bij meer dan 8 kinderen worden er twee pedagogisch medewerkers ingezet op de peuteropvang. Het kan voor komen dat een pedagogisch medewerker alleen op de groep is ingezet, omdat het aantal kinderen dit toe laat. De voorwaarde is dat er dan een andere volwassene in het gebouw aanwezig is die ieder moment het lokaal binnen kan komen om te voldoen aan het 4-ogen principe. Daarnaast

zijn de deuren van de sanitaire ruimte altijd open. Via de grote ramen aan het plein of bij de deur kan er altijd naar de groepsruimte gekeken worden. Wij streven naar het inzetten van vaste medewerkers, waarbij minimaal één vast gezicht aanwezig is om continuïteit te kunnen bieden aan de kinderen.

Ook bieden wij stageplekken aan studenten van diverse opleidingen, dit hangt af van het aantal stage aanvragen die wij binnen de organisatie binnen krijgen.

Dagindeling

Wij werken met een vaste dagindeling om voorspelbaarheid en structuur te bieden. Tijdens de kring noemen we de namen en behandelen we de thema onderwerpen. We lezen boekjes, zingen liedjes en bieden een gerichte taal/en of spel activiteit aan. Het kind mag bij vrij spel kiezen in welke hoek het wilt spelen, met wie en waarmee. Ook gaan wij dagelijks naar buiten, met uitzondering bij heel slecht weer. Onze dagindeling:

08.45-09.00 uur Binnenkomst + vrijspelen

09.15 uur **Gezamenlijke kring**

- Elke dag met elkaar de dagritme kaarten ophangen
- Miss Margaret (dinsdag/donderdag Westhoek 1) (Maandag/vrijdag Westhoek 2)
- Het prentenboek (maandag/vrijdag)

09.30 uur Knutselactiviteit, vrij spelen, individuele activiteit met peuters.

10.15 uur Toiletbezoek en aansluitend samen opruimen.

10.30 uur **Gezamenlijke kring**

- Het prentenboek (dinsdag/donderdag)
- Een kringactiviteit
- Liedjes zingen
- Fruit eten en drinken

11.00 uur Buiten spelen indien slecht weer binnen bewegen.

11.30 uur Handen wassen/ toiletbezoek

11.45 uur Boterham eten en drinken gezamenlijk aan tafel, eigen lunch mee nemen van huis. Handen en gezichten poetsen na het eten.

12.15 uur Vrije keuze (activiteiten)

12.30-12.45 uur Ophalen

Plaatsing

Het is mogelijk dat ouders voorafgaand aan de inschrijving op de locatie komen voor een rondleiding en informatie over onze werkwijze. Wanneer een kind is ingeschreven, ontvangen wij vanuit de afdeling plaatsing de kindgegevens en nemen wij contact op met de ouders/verzorgers voor het plannen van een intakegesprek. Het intakegesprek vindt plaats voorafgaand aan de startdatum.

Een uitzondering kan zijn dat een kind met spoed geplaatst wordt en het hierdoor niet mogelijk is om vooraf een intakegesprek te plannen. Dan vindt het intakegesprek plaats op de eerste dag dat het kind naar de opvang komt. Zonder het intakegesprek kan het kind niet starten in de opvanggroep. Tijdens het intakegesprek bespreken we de belangrijke gegevens over het kind, de gang van zaken op de locatie, het dagritme, het volgen van het kind en de inhoud van het mentorschap.

Wennen

Het wennen is mogelijk vanaf de startdatum van het opvangcontract en verloopt kindgericht en in samenwerking met ouders. Het bieden van emotionele veiligheid staat voorop. De eerste dag dat een kind start op onze locatie, bekijken we hoe het kind zich voelt. Ouders mogen altijd bellen om te vragen hoe het met het kind gaat. Wanneer wij signaleren dat een kind het moeilijk heeft in de eerste periode van de opvang, nemen wij contact op met de ouders om te vragen of het mogelijk is het kind eerder op te halen. Wanneer een kind eraan toe is, bouwen we de tijd dat een kind aanwezig is op.

Overdracht, ouderbijeenkomsten en informatie

Wanneer ouders kinderen komen brengen en halen besteden wij tijd en aandacht aan een overdrachtsmoment, waarbij wij ouders mondeling over diverse zaken informeren. Ook zijn er regelmatig ouder-kind activiteiten en organiseren wij ouderbijeenkomsten in samenwerking met Stichting Push. Ook gebruiken wij het ouderportaal Konnect om ouders te informeren en te betrekken bij de peuteropvang. Ook krijgen ouders een nieuwsbrief en worden zij uitgenodigd om mee te gaan bij uitstapjes.

Ouderportaal Konnect

Wijzer in Opvang en Onderwijs gebruikt het Ouderportaal Konnect. In het ouderportaal vindt u uw opvangovereenkomsten, facturen, nieuws vanuit Wijzer-, de locatie-, en de groep van uw kind. Konnect is het communicatiemiddel van de organisatie en locatie. Voor kinderen onder de 1 jaar gebruiken wij Konnect als overdracht schriftje. Wanneer uw kind niet komt, moet u dit doorgeven via Konnect. Vanuit de afdeling plaatsing ontvangt u inloggegevens en de handleiding.

Oudercommissie

Wij streven naar een locatie oudercommissie en werven een aantal keer per jaar binnen de locatie voor leden. We nodigen ouders mondeling uit, maar gebruiken bijv. Konnect en de nieuwsbrief om leden te werven. De oudercommissie denkt mee, adviseert over de locatie, de opvang en veranderingen in bijv. beleid.

Klachten en geschillencommissie

Wanneer ouders klachten, complimenten of suggesties hebben hanteren wij de klachtenprocedure van Wijzer in Opvang;

1. Ouders dienen schriftelijk een klacht in. Zij worden attent gemaakt op het klachtenreglement welke te vinden is via een link op de website: www.wijzer.nu
2. Binnen twee weken worden de ouders uitgenodigd voor een gesprek en wordt het "klachtenformulier na eerste melding van een klacht" ingevuld. Wanneer de klacht niet naar tevredenheid van de ouders is afgehandeld wordt op verzoek van de ouders het formulier en de schriftelijke klacht direct doorgezet naar de hogere geleding binnen de organisatie.
3. Binnen twee weken worden de ouders door de hogere geleding uitgenodigd voor een gesprek en

wordt het “klachtenformulier na de tweede melding van een klacht” ingevuld. Wanneer de klacht niet naar tevredenheid van de ouders is afgehandeld wordt op verzoek van de ouders de twee formulieren en de schriftelijke klacht direct doorgezet naar de hogere geleding binnen de organisatie. Dit is te allen tijde het bestuur.

4. Binnen twee weken worden de ouders door het bestuur uitgenodigd voor een gesprek en wordt het “klachtenformulier na de derde melding van een klacht” ingevuld.

5. Zoals in het interne klachtenreglement is vermeld, mag de procedure na ontvangst van de schriftelijke klacht in totaal niet langer duren dan 6 weken.

6. Wanneer de klacht niet naar tevredenheid is afgehandeld hebben de ouders de mogelijkheid om de klacht bij de geschillencommissie in te dienen. Informatie is te vinden via de website:

www.wijzer.nu

Wanneer de klacht op de locatie naar tevredenheid is afgehandeld, worden de formulieren en de klacht op de locatie bewaard.

Als de klacht door het bestuur is behandeld, worden alle formulieren en de schriftelijke klacht op het servicebureau bewaard.

Gelukkig krijgen we ook complimenten, suggesties en aandachtspunten. Hiervoor kan het “formulier voor het noteren van complimenten, suggestie en aandachtspunten” worden gebruikt.

De pedagogisch basisdoelen in de praktijk

Het bieden van emotionele en fysieke veiligheid

Het bieden van emotionele en fysieke veiligheid is de basis van de pedagogische doelstellingen van ons kindcentrum. De medewerkers beschikken over interactievaardigheden. Hierdoor zijn zij in staat een hechte en veilige band met kinderen te ontwikkelen. Wanneer een kind en/of ouder binnenkomt worden zij begroet. Wanneer een kind zich niet goed voelt of behoefte heeft aan ondersteuning, zullen deze signalen juist geïnterpreteerd worden en zal er passend op worden gereageerd. Hierdoor zal een kind zich begrepen, geaccepteerd en veilig voelen. Er wordt rekening gehouden met de leeftijd en ontwikkelingsfasen van kinderen. Ook streeft het kindcentrum naar het vormen van vaste groepen kinderen en vaste medewerkers op de groepen. De medewerkers hebben oog voor de een op een interacties met kinderen, maar sturen ook, waar nodig, interacties tussen kinderen onderling. De medewerkers begeleiden en stimuleren kinderen in samen te spelen, te leren, te delen, zich te verplaatsen in elkaar en problemen onderling op te lossen. De inrichting sluit aan bij de doelgroep en de belevingswereld van de kinderen en draagt bij aan een gevoel van geborgenheid. Er is een basisinventarislijst inricht materiaal en er is een veiligheid en gezondheidsdocument waarin risico's op ongevallen jaarlijks worden geïnterpreteerd en door onderhoud en acties de risico's op ongelukjes worden ingeschat en beperkt. De medewerkers streven ernaar om een voorspelbare, aantrekkelijke en vertrouwde leeromgeving en dagritme te creëren. Dit is terug te zien in dagritme kaarten. Dit geeft de kinderen regelmaat en houvast en hierdoor een gevoel van veiligheid. Vaste elementen zoals brengen en halen, de kring, binnen- en buitenspel, de lunch etc. bieden structuur.

Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties

Kinderen worden door de medewerkers begeleid door middel van het aanbieden van betekenisvolle activiteiten, bij het zoeken naar mogelijkheden, wensen en grenzen met betrekking tot henzelf en hun omgeving. Zo krijgen kinderen de gelegenheid cognitieve vaardigheden te ontwikkelen en zelfvertrouwen op te bouwen. Spelen en leren is onlosmakelijk met elkaar verbonden. Medewerkers geven met hun gedrag en begeleiding het goede voorbeeld en zijn zich hiervan bewust. De medewerkers zijn VVE gecertificeerd in het aanbieden van voor- en vroegschoolse educatie. Kinderen doen op jonge leeftijd mee aan educatieve themaprogramma's die aansluiten bij de belevingswereld en ontwikkelingsniveau van de kinderen. In het VVE-aanbod wordt een totaal aanbod van taal, spelen en leren aangeboden voor kinderen in de leeftijd van 2 t/m 6 jaar. De medewerkers geven kinderen de ruimte om de omgeving te ontdekken en hun motoriek en zintuigen te ontwikkelen. De mogelijkheid om te bewegen, te voelen, zien, ruiken, horen en te proeven. De omgeving is veilig, geletterd, uitdagend, gevarieerd en heeft aansluiting bij de zone van de naaste ontwikkeling van de kinderen. De medewerker heeft oog voor de actuele ontwikkeling van het kind, wat een kind op eigen kracht kan. Daarnaast biedt de medewerker het kind uitdaging en hulp om de naaste ontwikkeling te stimuleren. De medewerker is enthousiast en heeft een actieve betrokken rol. Activiteiten gericht op gezondheid, kennis van de wereld, muziek en dans, denken, taal en rekenen en de motoriek worden ingezet. De activiteiten zijn gekoppeld aan ontwikkelingsdoelen om aan te sluiten bij de ontwikkeling van het kind. Deze doelen komen uit de observatiemethode.

Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van sociale competenties

De sociale ontwikkeling is de ontwikkeling van kinderen, waarbij ze leren omgaan met zichzelf en anderen en waarbij ze leren wat de eigen en andermans gevoelens zijn. Belangrijk bij deze ontwikkeling zijn de psychologische behoeften, hechting en sociale interacties.

Kinderen moeten het gevoel hebben zelf de regie te hebben, zich gewaardeerd en gerespecteerd voelen en moeten het vertrouwen in de eigen vaardigheden hebben. De medewerkers bouwen een relatie op met kinderen en ouders, praten met hen en erkennen gevoelens. De gesproken taal ondersteunt de non-verbale communicatie en geeft kinderen het vertrouwen dat ze emoties mogen tonen. De kinderen voelen zich gerespecteerd, gelijkwaardig en gewaardeerd en komen tot interactie met anderen en medewerkers. De medewerker houdt rekening met de verschillen in behoeften en belangen, maakt afwegingen en blijft kijken naar kinderen. De medewerker is zich ervan bewust wanneer en hoe in te grijpen bij conflicten en laat de kinderen nadenken over oplossingen. De medewerker is een voorbeeldfunctie in sociaal gedrag, wisselt ideeën en ervaringen uit met medemedewerkers en ouders/verzorgers. Het kindcentrum biedt gelijke kansen en mogelijkheden voor alle kinderen. Opvallend gedrag wordt gesignaleerd, geobserveerd, geanalyseerd en besproken met de ouders. Na toestemming van ouders wordt er contact opgenomen met het consultatiebureau en wordt het kind besproken met de interne begeleider van de locatie. Ouders worden op de hoogte gehouden van de ontwikkelen en de zorgroute die doorlopen wordt.

Overdracht van normen en waarden

De kinderen worden gestimuleerd om met een open blik kennis te maken met algemene waarden en normen in de samenleving met oog op een respectvolle omgang met anderen en het deelnemen aan de maatschappij. Door aandacht te geven aan diverse culturen, gebruiken, tradities en gewoontes van de samenleving en de verschillende culturen die daar deel van uit maken, leren kinderen. De medewerkers hebben respect voor verschillen in temperament, talent, cultuur, opvoedstijlen, sekse, religie, sociaal milieu, opleidingsniveau, gezinssamenstellingen en beperkingen. Door een voorbeeldfunctie van de medewerker en aandacht te besteden aan diversiteit leren kinderen zich aan te kunnen passen. Niemand wordt buitengesloten en er wordt gestreefd naar gelijke kansen voor alle kinderen. De basis hiervoor is het bieden van structuur en het creëren van een veilig klimaat waarin de ontwikkeling van kinderen wordt gestimuleerd en waarin kinderen zich leren aanpassen aan de regels en omgangsvormen die gelden in de samenleving waarin kinderen opgroeien.

De interactievaardigheden in de praktijk

Sensitieve responsiviteit

De basis van sensitieve responsiviteit, de vaardigheid om signalen en behoeften van kinderen op te merken, goed te interpreteren en er passend op te reageren, is kijken naar kinderen. Door goed naar kinderen te kijken tijdens verzorgingsmomenten en spelmomenten, verwerft de medewerker veel kennis over de ontwikkeling en de eigenschappen en interesses van het kind. Deze kennis heeft de medewerker nodig om te kunnen aansluiten bij de mogelijkheden van ieder kind en het kind een stapje verder te helpen in de ontwikkeling. Door het bieden van emotionele ondersteuning en het gevoel van warmte en geborgenheid geven, een kind oppakken, troosten en knuffelen, krijgt het kind vertrouwen in de ander, zelfvertrouwen en een gevoel van eigenwaarde.

Respect voor autonomie

Bij het respecteren van de autonomie ziet de medewerker alle kinderen in de groep als individu. Een kind is niet alleen een onderdeel van de grote groep. Ieder kind heeft zijn eigen gewoontes, voorkeuren en ideeën. De medewerker benoemt wat kinderen voelen, zien en ervaren en laat merken dat zij/hij op de hoogte is waar het kind van houdt, waar het graag mee speelt en hoe de thuissituatie is. De medewerker benoemt het als een kind verdrietig is en vraagt wat er aan de hand is. Kinderen mogen zelf dingen doen en uitproberen, oplossingen bedenken en zelf ervaringen opdoen. Zo leren kinderen zelfvertrouwen te ontwikkelen. De medewerker toont waardering voor de initiatieven van de kinderen en ondersteunt de kinderen in het opdoen van nieuwe ervaringen. Door zo te handelen en te kijken naar een kind respecteert de medewerker de autonomie van het kind. Geduld hebben en het tempo en de ontwikkeling van een kind volgen past dan ook zeker binnen het ontwikkelingsgericht werken met het VVE-programma.

Structureren en grenzen stellen

Bij structureren en grenzen stellen maken de medewerkers duidelijk wat de kinderen in de groep kunnen verwachten, welke regels er zijn en hoe zij ervoor zorgen dat de kinderen en de andere medewerkers zich daar ook aan houden. Er wordt gewerkt met een vast dagritme, dat voorspelbaarheid biedt aan de kinderen. Kinderen kunnen hierdoor makkelijker meedoen, omdat ze weten wat er komen gaat en wat er van de kinderen verwacht wordt. De medewerker helpt de kinderen bij het volgen van de regels door afspraken te herhalen en door tijdig in te grijpen als het ernaar uitziet dat een kind de regel vergeet. De medewerker geeft een duidelijke uitleg over wat zij van kinderen verwacht bij een activiteit, uitstapje, taak of verzorgingsmoment. De medewerkers zijn consequent. Er zijn groepsafspraken die op een respectvolle en inzichtelijke manier gedeeld worden en structuur bieden. In het groepsproces is bijv. aan de orde stellen van beurten belangrijk. Dit creëert kansen voor alle kinderen om actief deel te nemen aan een gesprek of activiteit.

Begeleiden van interacties

De kinderen komen in het kindcentrum in aanraking met veel andere kinderen en hebben naast het samenleven gedurende de dag ook onderling contact. Deze ervaringen kunnen de sociaal emotionele ontwikkeling positief en negatief beïnvloeden. Het is van belang dat een medewerker oog heeft voor de interacties en deze zo nodig begeleidt en stimuleert. De medewerker merkt zowel negatieve als positieve situaties op en waardeert en belooft deze waardevolle en leerzame contactmomenten. Opmerken en aanmoedigen zijn een belangrijke taak voor de medewerkers. Een voorbeeldfunctie, imiteren en kinderen samen taakjes laten doen dragen bij aan het stimuleren en het begeleiden van interacties. Negatieve interacties worden door de medewerker bijgestuurd door middel van bemiddelen en helpen samen verder te kunnen. De medewerker is open, zonder oordeel en speelt geen politieagent. De medewerker is de bemiddelaar en laat de kinderen samen nadenken over een oplossing. De medewerker heeft positieve aandacht voor alle kinderen en zorgt voor een prettige groepsfeer/klimaat. Er wordt een WIJ gevoel gecreëerd doordat er gezamenlijke activiteiten plaats vinden met vertrouwde gewoontes en rituelen. De kinderen krijgen de gelegenheid om in kleine groepjes te spelen, maar ook zich even terug te kunnen trekken.

Ontwikkelingsstimulering

Bij ontwikkelingsstimulering gaat het om de acties die de medewerker onderneemt om de kinderen te begeleiden bij het vergroten van vaardigheden en kennis, passend bij het ontwikkelingsniveau en het potentieel van kinderen. In het werken met het VVE-programma kijken we naar het ontwikkelingsniveau van de kinderen en stellen we doelen passend bij deze ontwikkeling. De stimulering sluit aan en is niet te moeilijk of te makkelijk (de zone van de naaste ontwikkeling). De medewerker prikkelt de aandacht en interesses van de kinderen. De ontwikkelingsgebieden die wij stimuleren d.m.v. activiteiten zijn de cognitieve ontwikkeling en spel, taalontwikkeling, motorische ontwikkeling en de sociaal emotionele ontwikkeling. Er zijn geplande activiteiten zoals opgenomen in onze themaplanning, maar ook ontstaan er spontane activiteiten die passen bij de belevingswereld van de kinderen en de maatschappelijke ontwikkelingen. Door open vragen te stellen wordt onderzocht welke kennis kinderen al hebben verworven over een bepaald onderwerp, voorwerp, boek etc. Er wordt dieper ingegaan op de uitingen van kinderen, maar ook worden kinderen gestimuleerd te denken in oplossingen of vragen te stellen. Bij ontwikkelingsstimulering is een rijke speel- leeromgeving ook belangrijk. Er zijn hoeken, divers speelmateriaal, boeken etc. De medewerker onderneemt, doet en ervaart samen met kinderen, speelt mee. De medewerker toont belangstelling voor de kinderen en onderzoekt welke plannen het kind heeft en helpt bij het behalen van deze plannen. Door vragen te stellen en te praten komt de medewerker tot een beeld van interesses, ontwikkeling, kennis en verbindt de medewerker kinderen met elkaar tot een groepsproces samenspel.

Praten en uitleg geven

Kinderen leren taal door een combinatie van taalaanbod door de omgeving, taalproductie door het kind en door feedback op het taalgebruik vanuit de omgeving. De medewerkers bieden een rijk taalaanbod. Alle interacties worden voortdurend begeleid door taal. Praten en uitleggen is de mate waarin de pedagogisch medewerker praat en dingen uitlegt. De manier waarop de medewerker dit doet is van belang. De medewerker leert de kinderen de taal te begrijpen en te gebruiken, gevoelens, eigen wil en handelingen onder woorden te brengen, de wereld om het kind heen te begrijpen, maar ook samen leren en elkaar te begrijpen. De beroepskracht benoemt wat ze doet en wat er gaat gebeuren en gebeurt. De medewerker benoemt gevoelens en gaat na of de intenties van de kinderen duidelijk zijn. Door gesprekjes te voeren waarbij de medewerker zich aanpast aan het begripsniveau speelt zij in op interesses van de kinderen. De medewerker gebruikt ook non-verbale communicatie passend bij de verbale communicatie en verwoordt wat er feitelijk gebeurt en wat de medewerker gaan doen. De medewerker vertelt verhalen en leest verhalen voor.

